

حرمت استمناء

گفتیم برخی از ملازمات اهدای جنین وجود دارند که حرام هستند و به برخی آنها اشاره کردیم.

یکی دیگر از این ملازمات، استمناء است.

چهار حالت مختلف برای استمناء قابل تصویر است:

اول: اخراج منی بدون تحریک جنسی و برانگیختگی شهوت که از نظر اطباء ممکن است اما معمولاً در کلمات فقهاء از آن به استمناء تعبیر نمی شود.

دوم: اخراج منی با تحریک جنسی و برانگیختگی شهوت از طریق همراهی و ممارست همسر چه با تماس یا نظر بدون تماس یا شنیدن صدا (چه مستقیم و چه با وسیله مثل تلفن)

سوم: اخراج منی با تحریک جنسی و برانگیختگی شهوت بدون دخالت شخص دیگر. حال چه با اعضای بدن خودش و چه با وسایل مصنوعی

چهارم: اخراج منی با تحریک جنسی و برانگیختگی شهوت به واسطه همراهی و ممارست شخص دیگر غیر از همسر (چه غیر هم جنس و چه هم جنس)

صورت اول که تسبیب به خروج منی بدون اثاره شهوت و برانگیختگی شهوت، را در آینده بحث خواهیم کرد چون این مورد الان معمولاً محل ابتلاء در درمانگاهها و مراکز پزشکی نیست. صورت دوم از نظر برخی فقهاء ممنوع است و حتی مرحوم علامه در تذکره تصریح کرده است که استمناء با دست همسر حرام است. این صورت، مورد معمول در مراکز پزشکی درمان ناباروری است. صورت سوم هم استمناء مصطلح در کلمات فقهاء است.

بحث اصلی در صورت سوم و دوم است و قبل از شروع بحث به کلمات برخی فقهاء اشاره خواهیم کرد. البته بر حرمت استمناء در کلمات علمای متعددی اجماع ادعا شده است هر چند جواز آن به برخی از علمای اهل سنت منسوب است و برخی از علمای معاصر شیعه هم در حرمت آن تشکیک کرده‌اند در حالی که حرمت استمناء از ضروریات فقه شیعه و بلکه مرتکز تمام متشرعه است علاوه که ادله متعدد دیگری برای اثبات حرمت آن وجود دارد.

مرحوم شیخ در تهذیب در کتاب حدود برای استمناء باب مستقلی در کنار اتیان بهائم و اموات اختصاص داده است. (تهذیب الاحکام، جلد ۱۰، صفحه ۶۰)

مرحوم شیخ مفید در مقنعه فرموده است:

وإذا استمنى الرجل بيده و هو أن يعبث بذكره حتى يمني كان عليه التعزير و تضرب يده التي فعل بها ذلك و لا ينتهي في تعزيره بالضرب إلى الحد في الفجور.

و قد روي أن رجلا استمنى على عهد أمير المؤمنين ع فرجع خبره إليه فأمر بضرب يده بالدرة حتى احمرت ثم سأل عنه أمتأهل هو أم عزب فعرف أنه عزب فأمره بالنكاح فأخبره بعدم الطول إليه بالفقر فاستتابه مما فعل و زوجته و جعل مهر المرأة من بيت المال

و الشهادة على المستمني تقوم برجلين مسلمين عدلين كما قدمنا ذكره و لا تقبل في ذلك شهادة النساء (المقنعة، صفحہ ۷۹۱)

ابوالصلاح حلبی در کافی:

و منها ما يوجب التعزير و هو إتيان البهائم و الاستمنا و التعريض بالسب و مواجهة ما ذكرناه من القبائح و الإخلال ببعض الواجبات العقلية أو السمعية. (الكافي في الفقه، صفحہ ۲۶۳)

و در جای دیگری گفته است:

فصل فيما يحرم من النكاح

تحريم الاستمتاع بالمباشرة على ضروب ستة:

منها تحريم ذلك بما عدا النساء، و منها بهن من غير عقد و لا ملك يمين، و منها بهن بعدهما في حال دون اخرى، و منها تحريمه بأعيان منهن بهما على كل حال، و منها تحريمه معهما في حال دون حال، و منها تحريم ذلك عليهن بعض ببعض.

الضرب الأول: التلوط بالغلما و مباشرتهم بضم أو تقبيل أو اضطجاع، و إتيان جميع البهائم، و الاستمنا. (الكافي في الفقه، صفحہ ۲۸۴)

شیخ در مبسوط بر حرمت آن اجماع ادعا کرده است:

و الاستمنا باليد محرم إجماعا

لقوله «إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ. فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَادُونَ» و هذا من وراء ذلك و روى عنه عليه السلام أنه قال ملعون سبعة فذكر فيها النكاح كفه. (المبسوط، جلد ۴، صفحہ ۲۴۲)

قاضی ابن براج برای آن تعزیر بیان کرده است که تعزیر حتما ملازم با حرمت است:

«حد الاستمنا» و إذا استمنى بيده و انزل، كان عليه التعزير، و ليس عليه حد في ذلك. و التعزير و التأديب في ذلك هو بحسب ما يراه الامام. و عن أمير المؤمنين عليه السلام، انه ضرب يد من فعل ذلك حتى احمرت، و استتابه و زوجته من بيت المال (المهذب، جلد ٢، صفحه ٥٣٤)

ابن حمزه در وسيله گفته است:

و من استمنى بيده عزر بما دون التعزير في الفجور أو ضربت يده بالدرّة حتى تحمر و إذا عزر في ذلك ثلاث مرات قتل الرابعة (الوسيلة الى نيل الفضيلة، صفحه ٤١٥)

قطب راوندی هم در فقه القرآن می گوید:

و الاستمناء باليد محرم إجماعاً لقوله تعالى إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَادُونَ وَ هَذَا وَرَاءَ ذَلِكَ وَ عَنْهُ عَ مَلْعُونٌ سَبْعَةٌ وَ ذَكَرَ فِيهَا النَّكَاحَ كَفَهُ (فقه القرآن، جلد ٢، صفحه ١٤٤)

ابن ادريس در سرائر:

و من استمنى بيده حتى انزل، كان عليه التعزير و التأديب بما دون الحد الكامل.

و قد روى أن أمير المؤمنين عليه السلام ضرب يد من فعل ذلك، حتى احمرت، و زوجته من بيت المال، و استتابه من ذلك الفعال. (السرائر الحاوي، جلد ٣، صفحه ٤٧١)

و در جای دیگری هم به تعزیر بر آن تصریح کرده است. (السرائر الحاوي، جلد ٣، صفحه ٥٣٦)

کیدری در اصباح الشيعة:

و الاستمناء باليد محظور. (اصباح الشيعة، صفحه ٤٣١)

علامه در تذكرة فرموده است:

مسألة يحرم الاستمناء باليد

عند علمائنا و هو قول اكثر اهل العلم لقوله تعالى وَ الَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ* الى قوله تعالى فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَادُونَ* و هذا مما وراء ذلك و لما رواه العامة عن النَّبِيِّ ص انه قال ملعون ستة فذكر فيه نكاح يده و من طريق خاصة قول الصادق ع ان امير المؤمنين ع اتى برجل عبث بذكره فضرب يده حتى احمرت ثم زوجته من بيت المال و عن الباقر ع قال اتى عليّ ع برجل عبث بذكره حتى انزل فضرب يده الدرّة حتى احمرت و لا اعلم الا قال و زوجته من بيت مال المسلمين و اقامة هذا الحد عليه تقتضى تحريمه و لان في ذلك قطع النسل فاشبه اللواط و روى عن ابن عمر و انه قال ذلك فاعل بنفسه و قال ابن عباس نكاح الامة خير منه و هو جنس من الزنا و حكى ابن المنذر عن عمرو بن دينار انه رخص فيه و به قال احمد بن

حنبل لأنه اخراج فضلة من البدن فاشبهه الفصّاد و يخالف الفصّاد بما ذكرناه و ذكر القاضي ابن كح من الشافعية انه فيه توقفا للشافعي في القديم و المذهب عندهم التحريم

تذنيب

كما يحرم ان يستمني بيده كذا بحرم ان يستمني بيد زوجته و جاريته لان المقتضى للتحريم آت هنا و جوزه الشافعي كما تستمتع بسائر بدنها (تذكرة الفقهاء، الطبعة القديمة، صفحہ ۵۷۷)

از ذکر باقی کلمات خودداری می‌کنیم تا صاحب جواهر که ایشان فرموده است:

المسألة الثانية: من استمنى بيده أو غيرها من أعضائه عزر لأنه فعل محرما بل كبيرة ... نعم الظاهر عدم البأس به في تفخيذ الزوجة و الأمة و نحوه من الاستمناء بين إلتئها و نحوهما، للأصل و قوله تعالى «إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ» و غيره و إن كان الأولى تركه أيضا. (جواهر الكلام، جلد ۴۱، صفحہ ۶۴۷)

مرحوم آقای خویی در جواب سوال از تخیل به قصد استمناء فرموده‌اند:

التخیل بقصد الاستمناء جائز أم لا؟

الخوئی: نعم يحرم، و الله العالم. (صراط النجاة، جلد ۳، صفحہ ۲۵۹)

و در مورد استمناء با زوجه فرموده‌اند:

ما هي حدود الاستمتاع بالزوجة، فهل يجوز له أن يفكر بها بشهوة بحيث يمني، أو يخاطبها عبر جهاز التلفون فيستمني بذلك؟

الخوئی: لا يجوز الاستمناء بذلك، و لو بسبب التفكير أو المكالمة معها في التلفون، و الله العالم. (صراط النجاة، جلد ۳، صفحہ ۲۵۳)

به نظر ما در حرمت صورت سوم شکی نیست و ادله آن را بررسی خواهیم کرد اما در صورت دوم باید تفصیل داد و موارد مباشرت با همسر (چه لمس و تماس یا دیدن و شنیدن) حرام نیست اما موارد غیر مباشرت با همسر مثل شنیدن صدا با تلفن یا تماس تصویری و ... حرام است.

در اینجا به ادله حرمت استمناء اشاره خواهیم کرد:

از آیات شریفه قرآن علاوه بر آیه شریفه وَ الَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ (المؤمنون ۵ تا ۷ و المعارج ۲۹ تا ۳۱)

علاوه بر این آیه، آیه غضّ بصر نیز بر این مطلب دلالت خواهد داشت که توضیح آن خواهد آمد.